

Katarzyna de Lazari–Radek, Paweł Łuków

Od redakcji

Etyka 41, 3

2008

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Henry Sidgwick należy do najbardziej wpływowych filozofów moralności. Jego interpretacje klasyków filozofii, konwencje pojęciowe i rygor pisarski odcisnęły piętno na pokoleniach etyków świata anglosaskiego. Nie sposób zrozumieć wielu centralnych dla etyki dwudziestego wieku kategorii filozoficznych, odniesień i opinii, nie znając *opus magnum* Sidgwicka, *The Methods of Ethics*. Ogromna część etyki należącej do analitycznego nurtu w filozofii współczesnej zawdzięcza swój kształt mędrcom z Cambridge.

Wśród pojęć, które zadomowiły się w etyce współczesnej znajduje się na przykład intuicja moralna. Odwoływanie się do intuicji stało się nagminną praktyką w testowaniu tez filozoficznych i poprawności wypowiedzi moralnych. To wyniesienie zdroworozsądkowego spojrzenia do rangi probierza jakości pracy etyka dokonało się w ogromnej mierze za sprawą Sidgwicka. To między innymi dzięki niemu filozofowie moralności osłabili swą skłonność do pouczania czytelników, a w większym stopniu starają się artykułować i porządkować moralność potoczną. Sidgwickowi filozofowie współcześni zawdzięczają również troskę o precyzję wypowiedzi w pracach etycznych. Styl autorów takich jak G. E. Moore z jego subtelnością graniczącą czasem z pedanterią, czy J. Rawlsa opatrującego swe prace mnóstwem zastrzeżeń i omówień możliwych zarzutów, byłby nie do pomyślenia bez wzorca ustanowionego przez Sidgwicka.

Wpływ Sidgwicka wykracza poza treści filozofii akademickiej. Swym postępowaniem ustanowił standardy rzetelności akademickiej i uczciwości badawczej, gdy ryzykując utratą posady uniwersyteckiej odmówił podpisania 39 Artykułów wiary, chcąc pozostać wiernym wyznawanym przez siebie ideałom. Dzięki jego staraniom kobiety mogły zdobywać edukację uniwersytecką w Cambridge w założonym przez niego Newnham College.

Sidgwick kształtował kulturę filozoficzną także poza Wielką Brytanią. Wielu etyków dwudziestego wieku, w tym autorzy polscy, pozostawało w kontakcie z etyką analityczną, krytykując ją lub przejmując jej narzędzia badawcze. Za pośrednictwem filozofii analitycznej Sidgwick oddziaływał na badaczy, którzy często niewiele wiedzieli o jego twórczości, a czasem w ogóle jej nie znali. Tak dzieje się w etyce polskiej między innymi dlatego, że główne dzieło H. Sidgwicka, *The Methods of Ethics*, wciąż nie doczekało się przekładu na język polski. Jest to luka bardzo dokuczliwa, jeśli zważyć, jak wielkie znaczenie ma w badaniach filozoficznych znajomość dorobku przeszłości i źródeł inspiracji.

Tom *Etyki*, który oddajemy do rąk Czytelnika, z pewnością nie zdoła zapełnić tej luki. Publikujemy w nim fragment z *The Methods of Ethics* poświęcony intuicjonizmowi i intuicji — pojęciom, które ukształtowały znaczną część debaty etycznej ostatnich stu lat. Zamieszczamy też przekłady artykułów wybitnych badaczy filozofii H. Sidgwicka oraz opracowania autorów rodzimych. Liczymy, że zawartość tego tomu zachęci do lektury prac tego jakże ważnego filozofa.

Katarzyna de Lazari-Radek
Paweł Łuków